

REDACTIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 6 luni 10 cor.
pe 3 luni 5 cor.
pe o lună 2 cor.
de Duminică pe an 4 cor.
pentru România și străinătate pe an
40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un șir garson: prima dată 14
leai; a doua oară 12 leai; a treia
oară 8 b. de fiecare publicație.
Adăpt abonamentele, cât și înscrif-
țiile sunt a se plăti înainte în Arad.
Telefon pentru oră și comandații
Scrieri adresate să se primească

Presă noastră.

In lupta ce o ducem împotriva șovinismului maghiar, unica și poate ultima noastră armă este presa.

Din legislația țării am fost scoși, partidul național s'a dizolvat, dreptul de intrare ni-s'a confiscat, virilismul ne diminuează în comitate, și și în comune, singura armă care ne-a rămas este: presa.

Firească ar fi, ca înăbușirea acestor organe de respirație, să îmbulzească viața pe punctul acesta pe care singură se mai poate manifesta. Firească ar fi, ca atâtea energii naționale stângenite și împedecate pe toate alte terene, să-și caute aci validitatea. Firească ar mai fi ca tot sufletul poporului nostru să-l sorbă de pe paginile acestor ziare, prin care în *adever* să vorbească un popor.

Dar așa este?

O ochire peste presă românească, a unei săptămâni, o indiscreție în registrele administrațiilor și o vizită în sărăcicioasele bucăți, pe nimeni nu l'ar face să creadă că aceasta poate să fie fizionomia presei naționale a unui popor de 3 1/2 milioane.

Străinul care ar vedea icoana aceasta ar rămânea decepționat, deși fără îndoială ar putea da explicațiuni. Cel ce țin cont de tradiția presei noastre, de numărul ziarelor din trecut, de calitatea lor, de numărul cititorilor lor, ar ști arăta cum și în privința aceasta noi suntem în progres, cea-ce este cea-ce a fost. Dar dreptatea totuși pe partea străinului ar fi.

Nu aceasta este, — n'ar trebui să fie aceasta — presa unui popor. care atâtea speranțe are: jurnalul. Nu opaițe licărind, foculare de lumină și căldură ar trebui să fie redacțiile ziarelor române, în proiectii mari și largi refrângând razele calde în jurul lor. Locul de întâlnire a ambițiilor listinse ale neamului, apărătorilor mulți și înțelepți ai adevărurilor sale, reproducerea și zgomotoase și puternice, ar trebui să fie o presă, care încadrează întreaga manifestare publică a unui popor. Ce trist ar fi a judeca forțele neamului nostru după cum ele se manifestă în figura palidă și asemănătoare a presei sale.

Ce descurajător ar fi, a confunda indiferentismul egoist, suflarea materializatoare, ce trece azi peste pătura numită inteligență, ofiind nobile aventuri, cu slăbirea conștiinței noastre publice, cu resemnarea unui neam, în care a scăzut încrederea în ideile sale.

O nu, nu este neamul românesc, »inteligența« aceasta searbădă, îngustă, aparținând neamului pentru rentabilitatea de a se ținea de el, indiferentă și nesimțitoare, îmbulzită numai la respântiile, unde ori se câștigă ori se culege faimă. Nu se poate recunoaște neamul nostru în inimile aceste blazate, șirete și veșnic neînșelate în calculul ce privește interesele lor.

Căci ce se zicem când advocații, medicii, oamenii prin urmare cu pregătiri universitare, n'au necesitatea sufletească de a citi românește și nici rușinea de-a nu avea un ziar românesc abonat în casa lor.

Oamenii, cari după firea lucrurilor, nu numai cetitori, ori spriginitori cu banul, ci formând pleiada de muncitori cu condeiul, agitatori ai adevărurilor vieții noastre naționale și sămănători ai binelui și frumosului, ar trebui să fie. De-ar fi așa, ar nimeri mai iute bunul gust și nu i-am vedea alergând în goană nebună, strivindu-se unii pe alții, după onorurile societății, ce nu le merită nici unii nici alții, oferind privescerea repulsivă, a unor oameni, total fără creștere, minori și incultii. Viața românească în cele mai multe locuri, e stângenită de aceste moravuri, doul însăși, nu se pot înțelege, toți certăți într'olaltă, pentru-că nu se pot împărți pe onoruri, preșidenții la casine, directori la bănci, deputații în sinoade, congrese etc. Nu se face o selecțiune adevărată a meritelor ce se impun dela sine prin greutatea lor etică, nu, îndrăzneala a luat și ține locul la toate. Domnul »doctor« cu mustățile abia mijite, ce a descins în Brusturenii, ca mână, în virtutea diplomii sale, călcând pe toți pe picioare, imbrâncind pe toată lumea, își forțează locul, pe care numai meritele ni-l pot da. Cunoaștem localitate unde advocat și medic român, cari singuri se laudă cu venite de 4—6 mii fl. la an, de ani întregi stau certăți, și au certat și pe alții între sine, pentru deputăția la Sinod, dar în schimb amândoi n'au nici un ziar românesc în casa lor și nici n'au adus în viața

lor, doar atâtea jertfă pentru cauzele publice, care se echivaleze cu abonamentul unui ziar.

Vin apoi preoții și învățătorii. 70% dintre aceștia, absolut nu citesc. Și dintre cele 30%, cel puțin 15% cer prețuri reduse dela ziarele românești. La un mare număr găsești însă »Arad és Vidéke« »Budapesti Hirlap« ori alte ziare ungurești. Dintre cele românești sunt preferite acele, în cari se vinde scandalul și nemernicia.

Aceștia sunt luminătorii și îndrumătorii spre cărări sănătoase ai poporului nostru. 70% nu iau parte la comunitatea vieții noastre publice și politice. Și nu vrem să fim nedrepti, vor fi, mai ales între învățătorii, o disparentă minoritate, pe care, judecând lucrurile cu multă bunăvoință, am putea-o scuza cu sărăcia, dar restul este hotărât refractar pentru lumină și idei de înaintare.

N'are un preot, un învățător, atâtea cerințe sufletească, ca să nu-i pară jertfă abonamentul unui ziar, care vine fie odată la săptămână. Ce se poate mai detestabil decât asta?

Norocul, că pe zi ce merge să taie brazde culturale tot mai multe, în agrul fecund și larg al poporului nostru. Zi cu zi, tot mai mult citește țeranul Român, energia nesleită a neamului nostru. Zi cu zi ne saltă inima, văzând, mai un țeran mai altul, nepărindu-i-se mult să jertfească creșterii, câștigă în cruntă sudoare, pentru »foaia românească«. El, care cu o sfântă evlavie, deslușește Duminica și în sărbători, scrisese noastre, în care-și descopere soartea sa amară, al lui contact sufletească îl mai resimțim, din el ne mai luăm și inspirațiile, ca dintr'un vecinic izvor de reținere și regenerare.

Și de n'ar fi el, de n'ar fi cei câți-va fruntași, cu inimă mare și orizonturi largi, cari jertfesc, peste puterile lor, ca să împlinească, cea-ce ar fi datoria tuturor, de n'ar fi cei câți-va entuziaști nebuni, demni poate și ei de o soartă mai bună, câți își mai cheltuesc capitalul lor de nervi în redacțiile obscure, presa română, această ultimă armă, cu care se duce lupta, în o bună zi, ar putea adormi, în mâinile pioase ale unei generații de oameni »inteligenți«, numeroși, avuți, mândri și tanțoși, dar înguști și la minte și la suflet.

Cei mai excelenți profesori și medici îl recomandă ca remediu cu efect

si mai ales este recomandat Convalescenților după influență. — Sirolinul promovează apetitul și face să crească greutatea corpului, depărtează tusa și scuipatul și face să înceteze asudarea de noapte. — Din cauza mirosului și gustului său plăcut este luat și de copii. In farmacia să capătă în sticle de 4 cor. Să fim atenți, ca fie-care sticlă să fie provăzută cu firma de mai jos.

Sirolin

Cuvintele Monarchului.

— Majestatea Sa laudă pe Români —

Ziarul „*Osterreichisches Tagblatt*“ din Viena, comunică următoarele:

In 24 l. c. a serbat regimentul de infanterie 50, aniversara 38-a a luptei dela Custoza, la care regimentul acesta a luat partea cea mai însemnată. Regimentul, compus aproape numai din Români, a dat în lupta aceasta dovezi strălucite de vitejie. La serbare s'a cetit un ordin de zi, în care se zice, că Majestatea Sa zilele trecute când a primit în audiență pe comandantul Regimentului, și acesta i-a raportat cum recrușit Români pe vremea ex-lex-ului s'au înștriințat de bună voe la arme, a zis:

Așa? De bună voe s'au înștiințat la arme? Foarte frumos! Asta-mi place mult! O purtare vrednică de cea mai mare laudă!

Românii și școalele de stat.

(Articol de afară.)

Azi, când școalele române i-se pregătește o lovitură din celea mai crâncene, când limba noastră dulce se așteaptă a fie schisă aproape cu totul din instrucțiunea școalelor noastre confessionale; când copilașii noștri sunt amenințați ca anii de-a rândul să-și frângă limba cu cuvinte, grele și neînțelese; când vedem că mulți dintre noi — chiar preoții și învățătorii — în timiditatea lor și în lipsa de simț național sincer și curat — se însuflețesc pentru școalele de stat și cu multă neprecuțare își trimit copilașii lor la acelea școale, disconsiderând astfel școala și calificațiunea învățătorului confessional — ni-se impune datorița de a ne ocupa de acestea școale, a le studia și cunoscându-le scăderile să luminăm poporul, ba chiar și pe prietenii săi „conducători“ că: „Nu-i tot aur ce lucește“. Să-i convingem ca școala de stat Românilor nu-i aduce nici un folos ci din contra cel-ce a studiat cât de puțin natura și gradul de pricepere a micilor copilași, se poate ușor convinge că aceasta școală este dezastruoasă din punct de vedere pedagogic căci nu țintește la aceea ca să pregătească și îmbogățească sufletul elevului — într'un mod practic, ușor și accesibil pentru mintea sa fragedă, — cu o cultură nouă generală, ca astfel să poată deveni cu atât mai folositor sie-și și societății, ci numai la însușirea limbii maghiare pentru-ca astfel elevul să se maghiarizeze cât mai de grabă, chiar și fără nici o cultură. Vorba e numai de numărul mare a „magyar ember“-ilor dar nu de cultura lor. Să cercăm a-i convinge că școala urmărește un scop mult mai nobil, mult mai sublim ca forțarea pentru însușirea unei limbi străine atunci când nici pe a sa proprie nu o știe. Să-i convingem mai departe că, omul ca făptura cea mai aleasă a lui Dumnezeu, are datorița de a nisui a se apropia după putință de Creatorul său; ear aceasta nu se poate decât numai prin însușirea unor cunoștințe generale, cărora urmând elevul în viață să facă numai astfel de fapte prin cari să se apropie de Dumnezeu.

Perzând însă elevul toți anii obligați la școală (sau o bună parte din ei) numai cu învățarea unei limbi străine de a sa, lucru firesc, că celelalte cunoștințe necesare, nu și-le poate însuși în măsura reclamată de datorițele ce le are către Creatorul său și către societatea omenească, — ci este de risul conșcolarilor săi străini, cari își rid de el, cum își rupe limba, forțându-se a exprima unele cuvinte străine neînțelese; ear învățătorul său (tot străin) se mândrește înaintea inspect. regesc că adecă cum știe el „cuceri“ pe Valachi. Inspect. regesc văzând multe șube (sumane) românești în școala de stat, saltă de bucurie și nici nu mai caută după progres. Și la ce să caute? Știe dînsul bine că nici următorii lui Noe n'au putut înainta cu zidirea „Turnului Vavilonic“ îndată ce li-a mestecat Dumnezeu limbile, ear școala de stat încă știe că nu e alta decât o amestecare de limbă în sens babilonic. Scopul e numai curat

maghiarizarea ear ce privește însușirea, unei culturi generale — „n-o merită Valahul“.

Deci ca Onor. public și în special aceia cari nu sunt în curat cu valoarea școalei de stat și nu cunosc „bunătățile“ de cari se împărtaşesc copilașii noștri în aceste școale — ca unul care atât în anii expirați cât și în anul curent am luat parte la mai multe examene de ale școalelor de stat, îmi voi expune constatările mele atât după impresiunile câștigate la examene, cât și din experiența vieții — în următoarele:

1. Ce îndeamnă pe poporul nostru a-și da copilașii la școala de stat?

Precum în natură ori-ce fenomen își are cauza, tot așa și aceasta își are cauzele sale. Una din acestea este că bietul popor în afacerile sale pe la diferitele oficii de stat întimpină tot oficianți cari nu-i vorbesc limba și deci nu se poate înțelege cu ei; apoi tot felul de scrisori ce emanează din aceste oficii, sunt compuse numai în l. maghiară, de unde urmează că bietul Român neputându-se ferici cu oficianțul străin, nici prin graiu viu, nici prin scrisoare, se trezește numai cu amende, zălogiri, licitațiuni etc. cari îl ruinează, deci își trimite copilașul la școala de stat „ca să nu aiba și el parte de pedepsele ce eu am avut neștiind vorbi, scrie și ceti ungurește“. (!) O dovadă aceasta că nu oficianții sunt pentru popor ci bietul popor pentru oficianți!

O altă cauză este și aceea că mulți dintre preoții, învățătorii și inteligenții noștri, sub pretext că copiii lor în școalele medii, din lipsă de limba maghiară (ca și când n'ar fi o mulțime de Români cari cu școala conf. intră în școalele medii și sunt studenți eminenti!) îi trimit la școala de stat ear poporul văzând ce fac conducătorii săi, face și el asemenea căci „de n'ar fi mai bine nu și-ar trimite popa etc. pruncul acolo“.

O a treia cauză este aceea că patriotii de tot soiul, de prin comunele unde sunt școale de stat înființează fonduri pentru provederea cu haine, cărți, tablite etc. a pruncilor săraci și fiind-că astfel de ajutoare le împart mai ales copiilor Români (se știe că nu de drag) îi atrag, ear noi până când ei ne despopează școalele, tăcem și dormim ori cel puțin ne certăm între noi, dar nu îndrăsnim a porni o contra-acțiune. Parcă aud spiritul marelui poet Alexandri zicându-ne: „Dormiți în pace — umbre.“

2. Ce progres face Români în studii în școlile de stat?

E indiscutabil faptul, că o prelegere poate succede numai atunci, când elevii înțeleg limba în care li-se predă aceea prelegere. Imprejurarea că învățătorii de stat, majoritatea absolută, nu vorbesc limba română, cei ce-o vorbesc nu cunosc firea ei, ear cei-ce ar și cunoaște-o nu le este ertat a se folosi de ea (aceasta mi-a descoperit-o un învățător de stat) aduce cu sine că copilașii români în anii primii nu pot face în studii absolut nici un progres. De aici se explică faptul că intrând într-o școală de stat te îngrozești când vezi că clasa I—III o formează aproape numai copiii Români pe cari în aceste clase îi și ajunge vârsta de 12 ani, când apoi iase din școală, neștiind afară de îndrugarea unor cuvinte ungurești — nimic.

Observ însă, că m'am convins însumi, că în general învățătorii de stat depun examenul numai cu copiii de jidanii și maghiari — cari numai ei ajung în clasele superioare; ear bietilor Români, li-e destul dacă pot da câte un răspuns mehanic ori dacă memorizează atare poezie dintre celea mai patriotice, pe care apoi o „declamează“ la examen. Și aceasta e destul ca învățătorul de stat, se stoarcă îndestularea celor mai mari și a trece apoi ca mare maghiarizator, ba să fie și premiat.

Și, că în fond, copiii noștri în școalele de stat nu-și pun un fundament solid de cunoștințe pentru lipsele vieții, o dovedește și imprejurarea, că din studii mai grele și serioase unde se recere o înțelegere aprofundată și vorbire liberă maghiară, elevii români nu se examinează dovadă că nici nu știu. Că totuși însă se apară, că dascălul de stat a făcut minuni cu Români, îi pun să „răspundă“ atarî teme memorizate, din cari bietul copil nu înțelege nimic. Și dacă convenind cu un elev român dela stat și cutezi a-l întreba ceva mai serios, stă

înlemnit și nu-și deschide măcar gura se răspundă

Români! Nu vă doare sufletul că lași voștri șed câte 2—4 ani tot în fără nici o ocupațiune, nu vă doare că vând vre-o 2—3 clase la școala de stat, de exprimarea ruptă a unor cuvinte maghiare nu știu absolut nimic? Dragi Români, să vedeți și vă veți convinge că aceea-că adevărat este!

Catichisația la școalele de stat.

„Tot lucrul său să-l începi cu Dumnezeu“ — credința Românilor și vedem că nici un — deci nici prelegerile în școalele noastre confessionale — nu le începem până nu ne crucim și prin rugăciuni cerem ajutorul și cuvântarea lui Dumnezeu.

Nu așa stă treaba la școalele de stat știm că se află nu numai după limba după confesiune tot felul de amestecat și văluit: izraeliți, rom. catolici, gr. catolici, or., luterani, calvini, nazareni, bapțiști etc. deci să nu fie jignit nici unul în sentimente sale religioase și ca totuși să fie ceva în cerce la prelegere recitează cu toții în cor „rugăciune“ interconfesională compusă în suri firește — fără semnul sfinte cruce.

Trăind și noi Români din Ungaria într'un stat unde libertatea religiunii este în lege, ca din grație avem dară dreptate ne instrua copilașii dela școalele de stat caticheti în celea religioase și încă români — nu știu până când...

Deci până avem cel puțin acest li-se impune catichetilor datorința, nu de a purta acest titlu pentru a primi rețeta împreună cu acest post, ci și a să așteptărilor instruând copiii în celea religioase în mod ușor, cu cuvinte înțelese de astfel să devie cu timpul oamenii religioși rali, folositori patriei, neamului, bisericilor școalelor lor.

Cum însă ori-ce cunoștințe pentru a impune în memorie unul bine și puțin putea căuta. ce eventual ar fi uitat, și lipsă și manuale și fiind-că cetirea și scrierea română în școalele de stat nu să propune, tru a putea elevul ceti respective învățătorile din religiune, catichetii ar face un serviciu dacă ar mijloci cumpărarea de cărți și ar propune regulat, în orele de școală, și cetirea și scrierea română. Și ca Vener. Consistorii ar trebui să o expună ror catichetilor dela școalele elementare de

Și ca succesul să se poată obține cel mai virtos, ar fi de recomandat a se aplica catichetii cât să poate învățătorii, cari dau catichisa la școala confessională, vor fi în a catichisa și la școala de stat. Și-mi pare că crede că precum la școala confessională, la școala de stat, li-s'ar ceda învățătorilor post dacă n'ar fi la mijloc remunerația...

Dar nu face nimic. Și așa e bine. Ear ca catichetii toți să-și implinească datorința pentru a se putea controla aceasta, cel puțin parte Vener. Consistorii ar face un serviciu dacă ar îndruma comisarii exmiși la școlile confessionale, să participe și la examenul de religiune dela școalele străine din țară respectiv, cu atât mai virtos, că veștile auzim din unele părți, nu prea miroasă a bine.

4. Slăbiciunea noastră.

Și cel mai mic verme când îl călca și vircolește, își caută refugiu și vrea să se ascundă...

Guvernul prin legile, ordinațiunile și școlile sale calcă pe corpul nostru național, ne zdrobește chiar crud; prin diferite momeli ne despoartă școalele și noi ce facem? Nici ce facem. Noi tăcem și ne vedem de treburi noastre private.

Dacă sunt învățător și am vre-un copil sau vre-o fetiță — nu mă uit că-mi desconsider numai școala ci și calificațiunea mea. Copilul meu îl trimit la școala de stat căci mai de acolo ne poate veni — „mântuire“...

De sunt preot, cum să țin o predică spre însemnătatea și valoarea școalei confessionale, căci prea ușor îmi pot periclita — și predică, las' îmulsească-să Români în școala de stat, că crescând numărul lor crește și

ine speranța că Guvernul, văzând aceasta stare „bucurătoare“ își va ridica remunerațiunea pentru catichisatie chiar și dacă nu fac progres; iar tu biserica, școală, neam, caracter și abilitate națională fugiți de mine, nu vă cunosc vînd pe toate pe un blid de linte...

Perirea ta din tine — Române.

Ce este limbă?

Dacă poporul românesc n'ar ști ce e teaur este limba, dacă nu și-ar iubi limba sa tot atât de mult ca și viața, și sănătatea sa, ca averea sa, ca aduarea aminte de părinții săi, ca moștenirea sa mai scumpă ce-o lasă fiilor săi, i-ar pune aceasta *Bartha Miklós*, scriitor de munte și deputat ungar, care eată ce scrie, în foaia sa «Magyarország» dela 29 Iunie:

„Limbă țin că este, cea mai scumpă valoare a organizației naționale. Valoarea aceasta se deosebește de ceilalți. Bogăția limbii, coștărea, mlădierea, muzica ei dă măsura capacității de producție a sufletului național. Cea mai tare legătură a continuității istorice cu strămoșii este limba. Aceasta dă formă gândurilor noastre însuflețire sufletului nostru. Mama noastră cu aceasta ne strigă întăia oară pe nume; copiii nostri atunci ne fac mai fericiți, când pronunță întăiele cuvinte“.

Și oare, ceea-ce pentru Ungur, este limba ungureasă, să nu fie tot cea și pentru Român, limba românească?

Și dacă da, de ce ne-o răpesc? Și dacă nu ni-o răpesc, de ce nu ne lasă s'o cultivăm?

La acestea se răspundă domnul Bartha.

Răsboiul ruso-japonez.

Sunt deja două săptămâni dela lupta dela Vafangku, unde Rușii au mâncat o victorie atât de zdravănă, cum de pildă la Tsingtau ori la Kintșu. De atunci sosesc mereu vești despre înaintări, despre pregătiri neîntrerunse pentru lupta hotărîtoare, care va să decidă în favorul unuia dintre belligeranți (luptători). Atât Rușii cât și Japonezii fac mari pregătiri pentru această luptă groznică, ca să asigure izbânda pe deplină sa. Este drept că și în decursul acestui timp tot Japonezii erau învingători, și ciocniri mai mici, ba înainte de Port-Arthurul au câștigat astfel de luptă asupra Rușilor, cum dela prima luptă navală (pe mare) când peri întreg statul maior rus împreună cu admiralul Makarov și pictorul Vereșciaghin, nu s'a dat: dar tot nu putem deduce cu siguranță și la sfîrșitul acestui războiu, asupra cărui rezultat s'aregășit că va avea mare înfrîngere lupta se așteaptă acum cu atîta nerăbdare și lăcomie. Și chiar să învingă Japonezii și de astă-dată, Rușii tot vor mai avea purta războiul cât-va timp, avînd încă armate considerabile, cari parte sunt pe drum, parte vor fi mobilizate. Numai că Rușii vor fi nimiciți în câte-va lupte, și altă armată să nu mai poată primi în Rusia. abia atunci se va putea zice că războiul final e câștigat de Japonia. Dar Rusia nu va putea trimite așa ușor nouă armate în Mandșuria, de oare-ce drumul lung, munițiile sunt greu de expedit, și

ceea-ce este mai de însemnătate: trebuie miliție și acasă, de oare-ce nu se știe ce se poate întempla într'o singură noapte: nu se va prăbuși oare sistemul de domnie tirană a Țarului și a sfetnicilor săi tovarășii în subjugarea libertății personale și a împedării răspîndirii luminei și culturii? O înfrîngere cumplită a *Vechei Rusii* în Extremul-Orient este la tot cazul o cerință de căpetenie pentru renașterea unei *Rusii June*.

Londra, 28 Iunie. O telegramă sosită la Roma din Tiencin anunță, că flota lui Togo constă din 4 panterate, 11 încrucșătorii, 10 contra-torpile, și 15—20 torpile (vase cameriere). Ca basă de operațiune a flotei japoneze servă insulele Elliot și Blonde. Minele ruse sunt căutate cu mare sîrguință din partea Japonezilor. Până acum mai mult ca 2000 de submarine ruse au fost făcute inofensive. *Autoritățile chineze au interzis indigenilor din orașele de port, transportul de alimente pe seama Rușilor.*

Tokio 29 Iunie. Armata dela Takusan după o luptă înverșunată de 6 ore a luat la 27 l. c. îngustimea *Fenciulin* care se află la o îndepărtare de 23 mile spre Nord dela Siuian. Dușmanul, care a avut 5 detașamente de infanterie, două regimente de cavalerie și 16 tunuri a fugit în toată disordinea în direcțiunea Tomucing. Perderile Japonezilor se evaluează la 100 de morți și răniți.

Londra, 29 Iunie. Știri foarte interesante sosesc despre luarea unei trecători, despre care se știe pînă acum vești numai dela Ruși. Acum a sosit un raport din cartierul general al lui Kuroki despre înaintarea armatei sale și despre o luptă decisivă ce se așteaptă în îngustimea *Motien*. *Trei mii de Ruși după o luptă crânc-nă au fost siliți să se retragă, căzînd mulți Ruși prinși în mâinile Japonezilor Armata japoneză se află în impregiurări excelente.*

Gruparea și forța armatei ruse din Mandșuria. Corespondentul militar al lui Times, a cărui calcule asupra efectivelor armatei ruse din Mandșuria au fost continuu verificate de evenimentele întemplate, studiază care ar fi cifra oamenilor aflați actualmente la dispozițiunea generalului Kuropatkin.

Armata din Mandșuria se compune din 3 grupe principale:

Primul grup, cel mai important din toate și cu mult mai tare ca celelalte două se află sub ordinele directe ale generalului Kuropatkin, avînd cuartierul general al Liaoiang și ocupînd linia Niucivang-Saimatse. Acest grup a detașat posturi înaintate în munți și a dat trupele necesare formării corpului de desfășurare a Port-Arthurului pus sub ordinele generalului Stackelberg care a fost bătut la Vafang cu, la 15 Iunie s. n.

Al doilea grup este blocat în Port-Arthur cu generalul Stössel.

Al treilea grup ocupă Vladivostocul și împrejurimile sub comanda generalului Linievici.

Excluzînd grănicerii, trupele cari păzesc calea ferată și alte mici trupe fără însemnătate, se poate calcula forța primului grup la: 63 batalioane de vînători siberieni aparținînd diviziilor 1-a, 2-a, 3-a, 5-a, 6-a 9-a; apoi 16 batalioane din corpurile X și XXII de armată în fine 48 batalioane de infanterie transiberiană.

În Total: 127 batalioane cu 41 baterii de artilerie de câmp și 2 baterii de munte.

Trupele călări cuprind: detașamente de infanterie călare dată de regimentele de infanterie, 11 regimente de cazacl, 1 regiment de dragoni cu 2—3 baterii călărețe.

Ținînd seama de pierderile produse de lupte și de boli, putem stabili că forțele de cari dispune imediat generalul Kuropatkin nu întrec 100.000 infanteriști, 3000 săpători și specialiști din geniu, 10.000 cazacl și 311 tunuri de câmp. Dacă, după cât se pare probabil, o parte din corpul siberian n'a ajuns încă la Mukden, totalul precedent se reduce la 94.000 baionete și săbii și 263 tunuri.

Întru cât privește grupul dela Vladivostoc, generalul Linievici nu dispune de cât numai de divizia 8-a și câte-va trupe de cetate, probabil: 12.000—15.000 de oameni.

Se pare că Port-Arthur, grupul generalului, Stössel nu dispune de forțe cu mult mai superioare în număr de cât a fost presupuse dela începutul campaniei și pînă în prezent.

De fapt, el trebuie să fie compus din 33 batalioane. Ținînd seamă de artileria de cetate, de trupele de geniu, corpurile speciale și de 2000—3000 oameni perduți în lupta dela Kinciu, trebuie să se găsească pentru un moment în Port-Arthur aproximativ 28.000 soldați din trupele de uscat și 10.000 marinari, la un loc 38.000 cu 56 tunuri de câmp, 4000 guri de foc de cetate și artileria marinii.

Primele ajutoare serioase ce ar putea primi generalul Kuropatkin dela Vest, ar fi corpurile X și XVII de armată care se vor întruni cu brigadele deja trimise dela început în Extremul-Orient.

Mobilizarea acestor corpuri era terminată, sau anunțată ca atare, la 25 Maiu.

Corpul al XVII cuprinde diviziile Nr. 3 și 25 de infanterie, fiecare avînd câte 6 baterii de artilerie, și brigada 2-a de cavalerie independentă — regimentele N. 51 și 52 de dragoni.

Aceasta din urmă va constitui unică trupă de cavalerie regulată în Extremul-Orient.

În fine corpul XVII mai cuprinde batalionul 17 de geniu.

Excluzînd brigada care se găsește deja actualmente în Extremul-Orient cuprind: 29.000 baionete 1800 săbii, total 30.000 oameni.

Nimica nu ne probează că transportul acestor trupe a început a se efectua. Dar, dacă se admite ca primele trenuri să fi plecat la 15 Iunie s. n. apoi cei dintăiu soldați vor debarca la Mukden numai în a 2-a jumătate a lui Iulie.

Efectivele corpului al X-lea sunt egale cu ale corpului XVII, mai puțin cavaleria.

Serbarea din Crușevaț.

Marți dimineața, a avut loc în acest oraș inaugurarea monumentului ridicat în memoria celor căzuți în bătălia dela Cusovopole, în 1839.

Inaugurarea a avut loc în prezența Regelui, a membrilor guvernului și a unei mari mulțimi.

Serbările date cu ocazia inaugurării monumentului ridicat în memoria combatanților dela Cusovopole, au fost închiate printr'o mare retragere de forțe.

Cu această ocaziune Regele a pronunțat un discurs în care a arătat însemnătatea acestei sărbători. Regele a zis în discursul său că Serbia este conștientă de trecutul ei glorios și de rolul ce trebuie să-l joace în viitor.

În ori-ce caz, a zis regele, națiunea sârbă trebuie să urmărească cu atențiune tot ce se petrece în jurul ei.

Făcînd aluziune la evenimentele din Macedonia, Regele a exprimat speranța că sfortările autorităților turcești și ale reprezentanților puterilor europene vor isbuti să asigure, în regiunea care trebuie să fie sacră pentru ori-ce Sârb, o viață fericită populațiunilor de naționalitate sîrbă.

Serbia, a zis regele Petru, este în Balcani un element de ordine și de pace.

Regele a terminat invitînd pe locuitorii din Crușevaț să îngrigească cu sîntenie de monument, căci el simbolizează sinceritatea existenței naționale a Serbiei.

Ea nu cere de cât ca factorii competenți să înlăture ori-ce ar putea să facă, ca Serbia să schimbe această atitudine.

Alegerea de primar din Biserica-albă.

Joși în 24 l. crt. s'a împlinit postul vacant de primar al orașului *Biserica-albă* (com. Temișan), fiind ales la aceasta demnitate cunoscutul fruntaș Român din Bănat, Ioan M. Roșu, avocat în Biserica-albă.

Actul alegerii a fost săvârșit prin vice-comitele comitatului Temișan, *Kapdebó Gergely*.

Înainte de a procedea la actul alegerii, vicișpanul salută ungurește și nemțește (Românește firește nu știe vicișpanul unui comitat locuit în mare parte de Români! N. R.) pe reprezentanții, arătând însemnătatea postului de întâi funcționar al orașului și indemnându-i să aibă în vedere, numai interesele orașului, la alegerea persoanei.

S'au constituit apoi două comisiuni: de candidare și scrutiniu. În comisiunea de scrutiniu a fost ales și vrednicul naționalist Aurel Novac din Biserica-albă.

Comisiunea de candidare, sub presiunea vice-comitelui s'a retras și după o scurtă consultațiune, a declarat de candidați pe protonotarul *Dsida Lajos* (Eljenuri) și pe avocatul I. M. Roșu. Pronunțând numele acesta, sala a izbucnit în aclamațiuni, iar vice-comitele, la dorința a zece alegători, a ordonat votare nominală.

S'au dat 85 de voturi; 70 pentru Roșu, 14 pentru *Dsida*, 1 țidulă albă, laolaltă 85 voturi.

Resultatul a produs un nou entuziasm și o deputație s'a înjghebat, pentru a-l pofti pe alesul în sala consiliului comunal. Când Roșu apare în sală, este primit cu ovații entusiaste.

Vicișpanul îl felicita în scurte cuvinte și i-a jurământul, după formula citită de vice-notar. La alocuțiunea vicișpanului răspunde primarul ales, promițând că va corespunde intențiilor comitatului și guvernului (?) punându-și toate puterile în serviciul înfloririi orașului. Mulțumește din inimă vicișpanului, pentru alegerea săvârșită sub prezidiul său și pentru încrederea ce s'a pus într'insul.

S'adresează apoi către membrii reprezentanței cu o vorbire mai lungă, spunând între altele:

„Nu închipuire și vanitate, nici motive materiale m'au hotărât, să-mi împlinesc în aceasta direcțiune datorria. Cariera mea de până aci, *libertatea și neatârnrarea mea*, n'o jertfesc pentru aceste motive.

Pe alte căi, ca simplu membru al acestei corporațiuni, credeam să-mi împlinesc datorria; și cu toate acestea onorata reprezentanță astfel a hotărât.

Singur nu voi putea corespunde sarcinii onorifice, ce-ați pus pe umerii mei, la asta cer spriginul autorităților legale, precum și colaborarea rodnică și înțeleaptă a întregii corporațiuni. — În acest sens solicit spriginul tuturor factorilor competenți ai acestui oraș.

O privire, în autonomia și legile cari o garantează e destul a învedera sarcina și marea responsabilitate, împreună cu acest post“...

Spune apoi că numai dragostea pentru acest oraș, în care a petrecut 30 ani l-a indemnă să primească postul și a urmat apoi:

„În privința politică promit ca cetățean ungar liber, sincer și deschis și ca bun patriot, a reprezenta și urma acea politică, pe care în cercul legilor existente, orașul acesta în sens liberal a urmat și inaugurat.

Promit a iubi patria mea Ungară ca și până acum, și după Börne, a face pentru ea totul, adăugând, că în iubirea de patrie gradațiunii nu cunosc.

Pentru iubitul nostru Monarch, pentru Regele nostru, mă voi ruga totdeauna, ca Dumnezeu să-L apere și să-L protegă, pe El, cel mai nobil între Monarhi, adevăratul părinte al *poporului Său*.

Promit a apăra flamura acestui oraș, pe care strălucеște în plină podoabă, frumoasa biserică albă, vestind pace și înțelegeră și a mă nizuși ca sub ea, să aște scut toate păturile populațiunii fără deosebire de rang, de confesie, naționalitate“.

Promite mai departe imparțialitate, spriginul său, pentru toate instituțiunile servind scopuri

culturale și humanitare și termină mulțumind în odată alegătorilor săi.

Vorbirea aceasta a spus-o nemțește, pe urmă a vorbit românește și sârbește.

Resultatul alegerii a produs multă însuflețire în orașul întreg.

Ceea-ce dovedește, că dl Roșu se bucură de o deosebită popularitate în orașul acesta, unde altfel a trăit 30 ani, dar care e locuit în majoritate de Germani și Sârbi. Căci mai ales sub raportul acesta, alegerea din Biserica-albă, are o netăgăduită însemnătate politică. Fruntașul Român, pe vremuri membru în comitetul partidului național român, bărbat convins și caracter politic integru, cum l-am cunoscut, afirmându-se și validându-se între fruntașii unui vechi și cult oraș german; complimentându-se astfel în chip fericit, sentimentele de înalt patriotism, de cari nu odată a dat strălucită dovadă reprezentanța Bisericii-albe, cu sentimentele de acelaș patriotism fervent, ce l-a caracterizat pe dl Roșu în trecut și nu ne îndoim, îl va caracteriza și în viitor. Programul politic desfășurat de dl Roșu, în sinul reprezentanței, e prudent și corect.

O singură frază, pe care i-o atribue ziarul german de acolo, că „va corespunde intențiilor comitatului și guvernului“, nu putem să i-o atribuim noi d-lui Roșu, în accepțiunea ei politică.

Și cu toate acestea, între Români, vestea alegerii d-lui Roșu, va fi primită cu diferite sentimente. Mulți legau poate alte speranțe de dl Roșu, l-ar fi văzut mai bucuros gravitând spre alte ținte, mai mănoase și mai largi și se'ndoiesc că aceasta actuală ar fi meritând, cum zice dînsul „jertfirea libertății și neatârnrării“ sale“.

Concert în Brad.

În turneul artistic, ce l'a întreprins dl Nicolae Corfescu, tinerul bariton dramatic al operei regale din București, prin Ardeal s'a abătut dimpreună cu d-na Corfescu și pe la Brad, unde a concertat în 26 Iunie st. n. cu concursul d-soarei Roma Costin și a corului bisericesc din Criștior.

La concert a asistat un public ales, puteau să fie și mai mulți dacă n'ar fi fost timpul prea scurt și ar fi arătat puțin mai mare interes Orădanii. Chiar din inteligența română din Brad n'au luat cu toții parte, cu deosebire din aceia, cărora le place să paradeze cu naționalismul.

Programul a conținut arif din opere de Wagner și Verdi, piese de Schubert, între cari și admirabila piesă „der Erkönig“, în care s'a distins artistul prin nuansarea fină și interpretarea artistică; rolul dominant l'au avut însă drăgălașele și frumoasele floricele, ale muzicii noastre naționale, de Stefanescu, etc.

Dl Corfescu, de-o statură puternică, cu o față vioaie atrăgătoare, deja prin aparență își câștigă simpatia. Vocea d-sale e de un volum mare — prea mare pentru salele noastre din provincie — de o putere și tărie neobișnuită, cu deosebire în regiunile de jos, ear în regiunile de sus e plăcută, atrăgătoare; toate acestea ne îndreptățesc la cele mai mari speranțe.

Modul de predare artistic și verva dramatică — de care se lasă răpit chiar și pe podiul de concert — te fac a crede, că dl Corfescu e chemat în primul rând a cânta cu efect rolurile dramatice din operele maistrilor Italiani și Germani, mai cu seamă de își va întregi școala italiană, ce o posedă, cu calitățile școalei germane. — Artistul a fost viu aplaudat pentru prestațiunile sale, oferindu-i-se și un frumos buchet de flori.

D-soara Roma Costin și-a achitat rolul greu de acompaniare cu dibăcie și acurateță.

S'a mai produs și corul bisericei gr.-or din Criștior cu câte-va piese de Musicescu. Este de laudat nisuița coriștilor, dar mai cu seamă a conducătorului I. Mateiu, care s'a încercat ca din țărani și țărance, pricepători chiar și în ale cârții să formeze un cor. Mă pune în uimire, că în Brad, unde este gimnasiu român, e inteligență mai mare și chiar clasa meseriașilor români e destul de bine reprezentată, să nu se poată forma un cor.

Din străinătate.

Englezii în Tibet. Din Simla se teste că Sâmbătă vor să atace Englezii și țărâna a Tibetanilor. La 18 Iunie n. se aștepta sosirea coloanei lui Maonald la Gyantse. Tibetanii ocupă teritoriile între Gyantse și Kangma. Turburările engleze se fac anevoae pentru pe calea de până acuma a izbucnit și a trebuit să caute alta, pe care nu circula trăsuri. Apoi drumurile sunt fondate de ploți. Tibetanii încep a fi prinzători. În jurul lui Gyantse se învârtă 8000, ear în munți în trecătorile susmenite, 7000.

Reformele Macedonene. Lui „Be Tagblatt“ i-se vestește din Constantinopol cercurile oficiale din Viena și Sofia nău un motiv să fie mulțumite cu situația în Macedonia. Optimismul acelor cercuri nu se esplica de cât din informațiile false sau rate, puse în circulație de cei dela Poarta interesul Europei însă nu este a se amăna continuu în privința chestiunii macedonene adevărul cel mai desvârșit singur poate serviciul statelor interesate.

Ear adevărul e acesta.

Acțiunea pentru introducerea reformelor n'a dat până acum nici un rezultat, pentru cetineala cu care se lucrează. Agenții de puteri abia au putut porni reorganizarea gendarmeriei. Din vastul program de reforme nu s'a pus în aplicare nici un singur punct. Arestările politice tot mai gem prin terestratul, deși s'a hotărât de mult eliberare. Tot așa s'a întâmplat cu Macedonenii prin munți și prin Bulgaria de groaza lor: nu s'a făcut nici un pas pentru repararea lor; din 35.000 de refugiați, abia s'au văre-o opt mii, ear aceștia și-au găsit căruin și devastat.

Ușor se poate întâmpla, ca Bulgaria cedonenii refugiați, pribegi, fără rost și hrană să se organizeze în bande și să treacă la revoluționară. Munițiunii de război sunt, căci în Macedonia e foarte multă mită. Și nici nu se știe ce alta ar putea acești Bulgari, căci reîntorcându-se în persecuții crâncene din partea Turcilor.

Correspondentul numitului ziar crede că o nouă mișcare revoluționară în cedonenilor fără adăpost n'ar fi tocmai nepentru diplomația turcească. Din contra un motiv mai mult ca să-și fortifice dinspre Bulgaria și să dovedească puterea de infructuoase rămân încercările de

Acelaș correspondent se plânge în agentilor civili, cari pleacă în concediu, trec și s'vârșesc ori-ce altă muncă și singura pentru care sunt dator: impuenergică a reformelor.

Autonomia Albaniei.

Rapoarte din Constantinopol, din oficial, vestesc că cercurile guverniale turce ocupă cu planul de a da Albaniei autonomia pentru-ca astfel s'o sustragă de sub influențelor străine, îndeosebi a Italiei, care în urmă prea și-a fost dat pe față dorința a se face protectoarea ei. Între altele autonomia va avea adunare națională (deputații aleși de însăși populațiunea) și alege pe funcționarii provinciei (afară de notator, pe care-l va numi Poarta): contrecăscată în Albania rămâne pentru acoperirea trebuințelor ei, iar cât nu s'ar ajunge la clădirea de drumuri, căi ferate etc., sumecesară i-se vor da din visteria imperiului și oficeresc și instructorii armatei albaneze va fi să se înființeze, va fi recrutat din cerii de naționalitate albaneză din armatească; se vor bate monede albaneze, cu sultanului, iar pe revers cu emblema Albaniei cu inscripția: În Albania. În caz de război bانيا va avea să pună la dispoziția Turciei regimamente sub comandant de naționalitate neză; în caz că Albania va fi atacată din partea ori-cărui stat european, Turcia va apere cu armata teritorială și cu marina

fiu a sa; afacerile interne le va rezolva in era sa de competență guvernul albanez, având se cere intervenția și sprijinul Porții numai se costuie de natură mai delicată și dificilă.

Se știe că, cel mai aprig competitor la tronul Albaniei este prințul Jean Alladro-Castriot.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 1 Iulie 1904.

— P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp Timișoara. P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp Marți dimineața a plecat dela reședința sa din Arad, însoțit de fiscul consistorial Petru Truța la Timișoara, pentru a face vizite honorariilor de acolo. P. S. Sa întâiu a cercetat pe directorul de finanțe și deputat sinodal Dimitrie Dragonescu, petrecând la dînsul timp mai îndelungat. A cercetat apoi pe fruntașii Români Emanuil Ungurean și Dr. Aurel Cosma, deputați sinodali și pe inspectorul regesc Sebesztha Károly. A mai lăsat în decursul dimineții bilete la episcopul catholic Nemet și episcopul sârbesc Letică, la comandantul de corp Schwitzer, la comitele suprem Molnár, vicecomitele Kapdebbó, primarul orașului Telbisz, președintele tablei Laszy, președintele tribunalului Salacz și la prim procurorul Kühler. După-amiază a plecat cu trenul la Lugos, spre a reda vizita P. S. Sale Episcopului V. Hosszu. P. S. Sa s'a re'tors Mercuri d. a. la reședință.

— Vizita A. S. R. Principelui Ferdinand. Pe la 22 sau 23 curent A. S. R. Principele Ferdinand al României va pleca la Galați cu un tren special, de unde se va imbarca pe canoniera „Grivița” și va pleca la Tulcea pentru a trece în inspecție regimentul 33 din Tulcea.

Inspecția va dura o singură zi după care A. S. Regală se va întoarce la Galați cu aceeași canonieră și se va înapoia cu trenul Regal la București.

Canoniera „Grivița” cu această ocazie va fi comandată de cătră d. căpitan Vasile Pantazi, având de căpitan secund pe d. sub-locotent Dimitriu.

— Regele Edvard în Germania. Regele Angliei Edvard a sosit alaltăieri împreună cusuita sa dela Kiel la Hamburg, unde l-a așteptat un vapor pentru cerceta portul. Pe întreg parcursul său imens public, era postat dealungul șermului, salutând cu însuflețire pe angustul oaspe. După inspecția din port regele Edvard a mers la palatul bursei, unde a fost întâmpinat din partea președintelui camerei comerciale, care în vorbirea sa de bineventare a accentuat importanța vizitei regelui în acest oraș, cu aclamarea regelui. Regele Edvard a mulțumit pentru frumoasa primire ce i-s'a făcut, zicând, că visita sa la Hamburg îi va fi un suvenir neuitat. După asta regele a mers la dejunul dat de senat. La dejunul dat la casa orașului, a vorbit primarul Hachmann, la care a răspuns regele Edvard în limba germană.

— Ducii bavarezi George și Conrad în America. Din Washington se anunță, că ducii bavarezi George și Conrad, cari călătoresc incognito sub numele c. Wartenberg prin statele unite, au cercetat pe președintele Roosevelt. Președintele a dat în onoarea oaspeților un dejun, la care a luat parte și secretarul afacerilor externe Hay, ambasadorul german Sternburg și baronul Reitzenstein.

— Distincțiune meritată. Aflăm cu plăcere, că dl Ioan Cionca, profesor în București, și alt cum invidiatul tată al pianistei Aurelia Cionca, este numit

cavaler al ordinului „Coroana României”. Ales din partea părechei suverane române a fi profesor al AA. LL. RR. prințul Carol și principesa Elisabeta a României, d-l I. Cionca era deja mult distins. Se vede, că în mărețea-i misiune dl Cionca, frate trecut dela noi peste munți, a corespuns atât de mulțamitor, încât M. S. Regele Carol, care urmărește cu viu interes desvoltarea augustului său nepot, s'a aflat îndemnat a constata valoarea și meritele d-lui Cionca Sinceri felicitări.

— Emigrările. Se constată că emigrările s'au imputinat în mai toate statele europene, afară de Austro-Ungaria, în care cresc.

Astfel din imperiul britanic (Anglia, Scoția și Irlanda) emigraseră în 1871 în total 192.751 locuitori; în 1898 au emigrat, numai 140.644.

Din Germania emigraseră în 1871 în total 76.224 locuitori.

Dintre toate Italia că cel mai mare contingent de emigranți, anume în 1898 a atins cifra de 139.118.

Din Austria au emigrat în 1871 în total 9206 loc., în 1898 a atins cifra de 23.118. Din Ungaria în 1871 numai 294 loc., pe când în 1898 au emigrat 22.149.

În 1903 au emigrat din Italia 230.622: Austro-Ungaria 206.011, pe când în 1902 au emigrat numai 171.989; din Rusia 139.093, aci au scăzut; Germania 40.086 în scădere; România 9310, în creștere.

În Spania, Serbia, Bulgaria, Turcia emigrările cresc. Astfel din Turcia 1902 au emigrat numai 187 locuitorii, pe când în 1903 au atins cifra de 1529.

— Congregația comitatului Temișan. În 6 Iulie conregația comitatului Temișan, va ține ședință extra-ordinară, pentru a discuta dispozițiile în vederea punerii în aplicare a legii privitoare la salariile funcționarilor comitatensți.

— Protopretor acuzat cu corupții. Impotriva protopretorului cercului Șiria, Pâris Gábor, s'au făcut mai multe arătări comitelui suprem Urbán Iván, așa că acesta s'a văzut însfirșit nevoit a porni cercetare disciplinară împotriva protopretorului, pentru mai multe cazuri de corupții. Pân'aci au fost mai mulți inși, mai ales notari comunali, ascultați. Zilele acestea s'a constituit apoi o comisiune, sub presiul viceșpanului Dálnoki Nagy Lajos, care a ascultat pe Pâris Gábor. Se afirmă că aproape toți cei ascultați au mărturisit compromișetor pentru domnul protopretor. Nu-l mai pot scapa deci pe domnul Pâris, nici serviciile bune făcute domnilor, în cercul Șiriel?

— O scrisoare alui Tolstoi contra războiului. Tolstoi, marele scriitor rus, a publicat în ziarul „Times” un articol de 9 coloane, sub forma unei scrisori din Jasnai-Polonia și sub titlul: „Opriți-vă!”.

Tolstoi vorbește despre actualul război stingeros din Extremul-Orient. Articolul său are în cap citatul biblic: „Acesta e ceasul vostru”. Oricine are voie să-l reproducă.

În 12 paragrafe din articolul său, Tolstoi se ridică împotriva acestei noi vărsări de sânge; el atacă pe toți aceia cari sunt răspunzători de actualul război.

El spune:

„Sute de mil de oameni, cari locuiesc la sute de mil de kilometri unii de alții, se urmăresc spre a se omorî unii pe alții. D'o parte sunt budiștii, ale căror prescripțiuni religioase opresc chiar și uciderea animalelor, — în cealaltă parte sunt creștinii, cari propovăduiesc iubirea și frăția.

„Tolstoi sfătuește ca fie-care, în Rusia și Japonia, începând dela cel din urmă soldat, să refuze d'aci înainte cooperarea la aceste omoruri în masă”.

Aceasta trebuie să se facă fără a se ține seamă că Rușii au și suferit înfringeri și că s'au pierdut în aparență prestigiul lor național și fără a se ține seamă de urmările ce vor trebui să le sufere unii dela cari va porni inițiativa refuzării de a lua armele; căci, zice Tolstoi, un om temător de Dumnezeu nu se întreabă „ce voi dobîndi prin purtare mea”, ci până la ce punct slujesc eu ultimele scopuri pentru cari am fost făcut, căci când voi muri nu mă va întreba Dumnezeu dacă Chinamp-ho cu codri săi, sau Port-Arthur sau acel conglomerat numit Rusia a rezistat,

dar mă va întreba: „ce-ai făcut cu viața pe care ți-am dat-o”.

— Omorîți de trăsnet. În com. Farcăș trăsnetul căzând asupra unui copac în timpul unei furtuni, a omorît pe copii Gh. V. Neagu și Costache Gr. Alexandruț ce se adăpostiseră sub el.

— Inecată într'un lac. Eri, femeea Ileana Maria Ene, născută Gheorghe Iova, din Buda, suferind de epilepsie, pe când prășea împreună cu mai mulți muncitori, a dispărut de lângă ei, și s'a găsit inecată într'un lac din apropiere, unde căzuse cu fața în jos.

— O victimă a pelagrei. Săteanul Coman Popescu, din cătunul Berăști, comuna Cislău, bolnav de pelagră, s'a asvirlit într'un puț și inecat.

Neexistând nici o bănuială asupra morții sale, parchetul de Buzău a autorizat înmormântarea cadavrului. Însă nu s'a putut obține dela autoritățile clericale să fie înmormântat la biserică.

— Statua Muzei „Erato”, precum și bustul poetului colonel Theodor Șerbănescu, executate în bronz de eminentul sculptor Filip Marin, profesor la școala de Bele-Arte, se află expuse în vestibulul Palatului Ateneului Român. Aceste opere se pot vedea în fiecare zi până la 25 Iunie, ear dela aceea dată se vor expedia la Braïla pentru a fi instalate.

— O broască țestoasă uriașă. În iazul de la Crlig, lângă Iași, nisiparii Gh. Aroneanu și V. Gheorghiu, pe când se scaldau au dat peste o broască țestoasă de o greutate de 10 chilogramme.

Această rară broască ca mărime, va fi depusă la muzeul de științe naturale din Iași.

— Manuscris aflat. Se știe că dispăruse din biblioteca regală din Bruxela manuscrisul original al imnului național belgian „La Brabançonne”.

Acum se anunță din Bruxela că prețiosul manuscris s'a aflat, nu în bibliotecă ci în palatul Artelor frumoase E curios cum a ajuns acolo și nu se știe cum.

— Domnul vice-colonel. An. era încă major al armatei sârbe omul acesta, care răspunde la numele Luca Lazarevič. An, în 11 Iunie, din domn major ce era, s'a făcut ucigaș. După uciderea nedeamnă, criminalul acesta nu odată s'a laudat, că dînsul a fost cel dintâi, care a spart ușa domnitorului, la Regele Alexandru și Draga. Regele Petru, deși târziu, dar onorează serviciul cari se cheamă: ucidere: o telegramă din Belgrad vestește, că l'a avansat la gradul de vice-colonel. Din major ucigaș, din ucigaș vice-colonel.

— Un mare concurs. Sub patronajul principelui Albert de Munich (Bavaria), al altor personalități, și al societății marilor audiții din Paris, se va da, în Octomvrie viitor, un concurs de muzică în care juriul va trebui să distribue 100.000 lei ca premii la opere muzicale de diferite genuri, și adică o melodramă, o operă comică, o lucrare simfonică, o operetă și un danț. Societatea care a luat inițiativa concursului va publica lucrările premiate și o parte a venitului va fi dată autorilor. Personalitățile cele mai cunoscute în artă vor face parte din juriu.

— O vacă esplosibilă. O vacă de pe proprietatea unuia numit Abel Moss, la Yalison în Statele-Unite, a înghițit, nu se știe prin ce întâmplare, un cartuș cu dinamită care să găsea prin apropierea grajdului. Unul din servitorii puse acolo dinamita voinde a se servi mai târziu la pescuit. El văzând că vaca au înghițit dinamita înștiință pe stăpân care trimise vaca într'un grajd separat. Vaca nu a explodat, însă această întâmplare a cauzat pagubă stăpânului ei, căci ori-ce consumător nu voia a lua lapte sau unt dela el, de teamă să nu contină dinamită.

Este adevărat că lucruri miraculoase nu se pot întâmpla de cât în America.

— Revenit la minte. Profesorul de universitate *Grosschmid*, apucat și el de valorile nebune ale șovinismului, într-o bună dimineață făcu o prostie: își lăpădase ca pe o haină învechită, numele de *Grosschmid*, rămas dela părinți și strămoși, ca o scumpă amintire a lor, și luase unul mai frumos, mai eufonic: „*Zsögöd*“. Abia târziu observase prostia ce a făcut. Conștiința nu i-a dat pace, s'a tot frământat, până ce la urmă s'a hotărât să lapede uriciunea aceasta de nume și să-l ia din nou pe cel vechiu al părinților și strămoșilor săi, cari i-l-au dat nepătat. A făcut rugare la Majestatea Sa, care i-a permis să se lapede de numele unguresc și să-și ia numele ce i l-a dat, nu guvernul unguresc, ci Dumnezeu: *Grosschmid*.

Ziarele ungurești sunt foc supărate, și pe cât l-au laudat când s'a maghiarizat, pe atât îl injură acum când s'a desmaghiarizat. Oare nu vom vedea noi încă și pe ceilalți *Zsögözi*, *Hunyázi*, *Weselényi* etc. revenind la *Weiss-I*, *Schwarz-I*, *Klein-I*, *Gross-I* etc. E vorba numai să înceapă din altă parte a bate vântul.

Felurimii.

Consumația portocalelor. De câți-va ani, portocalele nu mai sunt un fruct de lux și consumația lor a luat proporții năzdrăvane.

Astă-zi, exceptând țările cari produc portocale, s'a calculat că Englezii consumă câte 20 portocale de fie-care om, Francezii câte 12 Austriecii câte 9, Elvețienii câte 6 și Germanii câte 4. Rușii nu consumă mai mult de câte 1 de fie-care om.

Spania indestulează formidabila consumație a Franciei și a Englierei, pe când Austria și Germania se aprovizionează mai cu seamă din Italia.

În anul trecut, Engliera a importat 3 milioane chintale de portocale spaniole, iar Franția 759.000 chintale.

Italia a produs anul trecut 4 miliarde și 900 milioane de portocale. America a înțeles îndată foloasele ce ar putea să tragă dintr'un obiect de alimentație atâta de căutat, și de aceea milioane de portocali au fost plantați, atât în California cât și în Florida.

Este știut că portocalul produce, în mijlociu 260 fructe; însă sunt pomi în Italia cari produc până la 1000 fructe.

— **Mașini de războiu romane.** Cu ocazia curselor de automobile din Hamburg, împăratul Wilhelm a vizitat vechiul castel roman la Saalburg, unde o delegație a Societății de istorie și arheologie din Lorena, având în frunte pe contele Zeppelin, i-a prezentat mașinile de războiu romane, reconstruite după datele istorice de către comandantul Schramm.

Aceste mașini, în număr de trei reprezintă diverse tipuri uzitate de Români: antitona, enthytona, omagra.

Comandantul Schramm, cunoscut prin lucrările sale asupra arheologiei romane, și care a fost cel dintâi ce a regăsit locul primului amfiteatru roman din Metz, a fost însărcinat de citata Societate istorică pentru a reconstrui aceste mașini.

Proiectilele, lansate de diferite mașini la distanțe foarte respectabile, au traversat niște scânduri învelite cu țigla.

Aceste mașini au fost oferite împăratului Germaniei...

POESII POPORALE.

Câtă boală-i pe sub soare
Nu-i ca dorul arzătoare,
Câtă boală-i pe sub lună
Nu-i ca dorul de nebuna,
Că dorul unde se lasă
Lacrimilor face casă,
Și dorul unde se pune
Face inima cărbune.

Auzi mândr-o frumoșică
De ce porți atâta frică
Ce te temi așa de rău
Mândr-o de bărbatul tău,
Că bărbatul nu-i cu tine

Ci e dus în țeri străine,
Nu te teme tu de nime,
Dacă și-ți vorbi cu mine,
Că nime n'o ști de noi
Ce noi vorbim amândoi.

Frunză verde dragavei
La numărul ș-a-și trei,
Sunt băluțe câte vrei,
Numai una-i mai draguță
Dar acela-i cam micuță,
Poartă părul încrețit
Și plăcută la iubit,
Ochiul ei ca două mure
Buzele fragi din pădure.

Dorul mândrii nu-l pot spune
Că-ți ca sămburi de-alune,
Ea se poartă românește,
Pe feciori întinerește,
Când te uieți în a ei față
Ochișorii lacrimi varsă,
Cântă doine românești
De-o auzi întănerești,
De glasul ei legănat
Poți să faci mare păcat
Și să zaci vre-o lună 'n pat.

Culese de: *Nicolae Adamița*.

ECONOMIE.

CUVÎNTAREA

cu care a deschis Emanoil Ungurionu adunarea generală a despărțimintului Timișoara al Asociațiunii. ținută la 12 Iunie 1904 în Orșara.

(Ormare).

Cercul Recașului.

În *Belinț* sunt 2884 de locuitori, dintre cari 2700 sunt Români, are 65 meseriași, dintre cari 52 sunt Români, din tineret se află mai mulți învețacei la meserie; comercianții sunt 10 dintre cari 4 sunt Români; în această comună la Români se deșteaptă spiritul de speculație.

Satele *Ictar* și *Budinți* sunt lipite unul de altul, amândouă au 1948 de locuitori, dintre cari 1812 sunt Români, au 19 meseriași, dintre cari 16 sunt Români; în *Budinți* se ocupă cam 30 de Români cu industria de casă, adică în timpul de iarnă fac furci de lemn; în *Ictar* se ocupă vr-o câți-va cu împletiri de țargi sau lese de nuiele, duc marfa sau negoșul lor la țirguri. În *Ictar* sunt două bolți, amândouă de neam străin, în *Budinți* sunt 2 românești și două de alte neamuri.

În *Chiseteu* sunt 1522 de locuitori, dintre cari 1438 sunt Români; sunt 37 meseriași, dintre cari 29 sunt Români; sunt 9 comercianți, dintre cari 3 sunt Români.

În *Ianova* sunt 1860 de locuitori, dintre cari 1173 sunt Români, sunt 27 de măiestri, dintre cari 7 Români, are 5 comercianți cu bolte dintre cari unul e Român.

În *Șuștra* sunt 851 de locuitori, dintre cari 826 Români, sunt 6 meseriași dintre cari 4 Români, peste 30 de Români se ocupă cu facerea de leuci și loitre pentru trăsuri; cumpără lemn peste iarnă fac leucile și loitrite și le duc la țirguri; comercianții sunt 3 dintre cari 1 e Român.

În *Bașoș* sunt 2133 de locuitori, dintre cari 1620 Români, are 41 meseriași, dintre cari 21 Români, comercianții sunt 5 dintre cari unul e român.

În *Topoloveș* sunt 1460 de locuitori, dintre cari 1246 Români, are 21 de meseriași, dintre cari 7 Români, 7 comercianți cu bolte, dintre cari 2 sunt Români.

În *Bucoveș* sunt 1289 de locuitori, dintre cari 1256 Români, 5 se ocupă cu măiestria, dintre cari numai unul e Român, sunt 3 negustori toți 3 de alte neamuri; vr-o câți-va dintre țărani Români se ocupă cu facerea de vălaie, cumpără lemne mari, fac din ele vălaie și le vînd la țirguri cu prețuri bune, aceștia fac cu măiestria lor câștiguri bune; mai sunt vr'o câți-va cari fac băte galbene și le vînd prin orașe, umblă cu băte și în alte țări.

În *Iezvin* sunt 1660 de locuitori, dintre cari 1510 sunt Români; cu măiestria se ocupă 17, dintre cari 11 sunt Români, bolte sunt 4, dintre cari un e românească.

Cercul Ciacovei.

În *Ciacova* sunt 4596 de locuitori, cari 918 sunt Români, are 178 de meseriași, toate branșele, dintre cari 1 faur, 2 zidari, 2 jucari, 2 croitori, 1 cișmaș, 1 păpucar, 1 măcelar, 1 brutar sau pecar și 3 crișmari, olaltă 17 sunt Români, iar ceialalți de alte neamuri. Acum sunt încă 16 învețacei Români vătătura de meserii. Sunt 33 de comercianți cu bolte deschise, nici unul nu e român.

În *Jebel* sunt 3993 de locuitori, dintre cari 3088 sunt Români; are 48 de meseriași, cari 15 sunt Români, are 16 negustori cu bolte deschise, dintre cari numai unul e român.

În *Petroman* sunt 2084 de locuitori, cari 1888 sunt Români, are 25 de măiestri, cari 24 sunt Români, are 4 negustori toți Români.

În *Denta* sunt 3220 de locuitori, dintre cari 1217 sunt Români, are 64 de măiestri, dintre cari 14 sunt Români, are 10 negustori cu prăvălii deschise, dintre cari 2 sunt Români.

În *Stamura română* sunt 110 de locuitori, dintre cari 950 sunt Români, are 8 meseriași, dintre cari 3 sunt Români, 3 comercianți și 3 neamuri.

În *Șipet* sunt 2757 de locuitori, dintre cari 2574 sunt Români, are 31 de meseriași, cari 5 sunt Români, 8 comercianți, dintre cari 2 sunt Români.

În *Ghilad* sunt 3785 de locuitori, dintre cari 2492 sunt Români, are 35 de meseriași, cari 11 sunt Români, negustori sunt 6, toate alte neamuri.

În *Berlin* sunt 1184 de locuitori, dintre cari 1090 sunt Români; are 10 meseriași, dintre cari numai 2 sunt Români; două bolte, nici unul român.

Cercul Madoșului.

În *Cebza* sunt 1750 de locuitori, dintre cari 1515 sunt Români; are 22 de meseriași, dintre cari 9 sunt Români, are 5 negustori cu prăvălie deschise, dintre cari numai 1 e român.

În *Macedonia* sunt 1032 de locuitori, cari 869 sunt Români; are 13 meseriași, cari 8 sunt Români; în comună numai un român are boltă deschisă.

În *Feni* sunt 2158 de locuitori, dintre cari 1456 sunt Români; are 40 de meseriași, dintre cari 2 sunt Români, are 5 negustori, dintre cari unul e român.

În *Toager* sunt 1079 de locuitori, cari 881 sunt Români, are 8 meseriași, dintre cari 2 sunt Români, 2 comercianți de alte neamuri.

Cercul Vingei.

În *Sac-Chinez* sunt 3310 de locuitori, cari 1709 sunt Români; are 68 de meseriași, dintre cari 22 sunt Români. — 8 femei române ocupă cu cusutul de haine femeiești și lucră în mașina de cusut, aceasta ocupațiune e la Cișinău, izvor de câștig, poartă meseria de cusătoare; 11 negustori cu prăvălii deschise 3 sunt Români.

În *Jadani* sunt 815 de locuitori, dintre cari 808 sunt Români; are 15 meseriași toți Români, 3 comercianți dintre cari 2 sunt Români.

În *Muran* sunt 1537 de locuitori, cari 1324 sunt Români; are 16 măiestri, cari 6 sunt Români; sunt 4 comercianți, cari unul e Român.

În *Calacea* sunt 1194 de locuitori, dintre cari 847 sunt Români; are 19 meseriași dintre cari 3 sunt Români, sunt 3 comercianți, toți 3 de neamuri.

În *Măndăștur* sunt 2139 de locuitori, cari 1079 sunt Români; are 33 de meseriași, dintre cari 8 sunt Români, 5 comercianți toți de neamuri.

Cercul Aradului nou.

În *Fișcut* sunt 875 de locuitori, dintre cari 750 sunt români, 8 meseriași, dintre cari 3 sunt Români, 3 duchenari dintre cari 2 sunt Români.

În *Firiteaz* sunt 891 de locuitori, dintre cari 819 sunt Români, 15 meseriași, dintre cari 6 sunt Români, apoi sunt 3 femei române, ocupă cu cusutul de vestminte femeiești și albituri; sunt 8 duchenari, dar nici unul român.

În *Fibiș* sunt 2394 de locuitori, dintre cari 1374 sunt Români, 44 de meseriași, dintre cari 9 sunt Români, 4 dughenari, dintre cari nici unul român.

In Șecuișig sunt 2651 de locuitori, dintre care 2327 sunt Români, 54 de meserieși, dintre care 22 sunt Români, sunt și 15 sodali Români, învățații încă învață la măiestrie, deci în scurt timp să se poată aștepta, că aici să crească numărul meseriașilor Români; comercianți cu prăvăli deschise sunt 7, nici unul Român.

Cercul Buziașului.

In Sacoșul-Unguresc sunt 3067 de locuitori, dintre care 2971 sunt Români, 28 de meserieși, dintre care 16 sunt Români duchenari sunt 8, dintre care nici unul nu e Român.

In Vucova sunt 1209 de locuitori dintre care 625 sunt români, 11 meserieși, dintre care 3 sunt Români, 4 duchenari, dintre care 2 sunt Români.

In Dragăina sunt 896 de locuitori, dintre care 561 sunt Români, 12 meserieși, dintre care 3 sunt Români, apoi sunt în comună mai 9 Români, și se ocupă cu clădirea caselor de lemn, dar era numai în comuna lor, un duchenar de neam străin.

In Ohaba sunt 1634 de locuitori, dintre care 1312 sunt Români, 27 de meserieși, dintre care 11 sunt Români, 11 Români se ocupă cu clădirea caselor de lemn, acestia sunt meserieși zidari în țară, unde se fac casele de lemn, 4 duchenari toți de neam străini.

In Buziaș sunt 2984 de locuitori, dintre care 292 sunt Români, are 76 de meserieși, dintre care numai 6 sunt Români, de prezent 16 copii români învață meseria în Timișoara și în Lugos, în timpul aici se vor spori meserieșii români, duchenari sunt 8, dintre care unul e Român.

In Sacoșul-Turcesc sunt 1408 de locuitori, dintre care 1181 Români, 25 de meserieși, dintre care 13 sunt Români, duchenari sunt 3, toți de neamuri.

Tot așa în minoritate sunt meserieșii și comercianții Români și în celelalte sate din departamentul Timișorei; deci putem constata, că în țările românești comercianții și meserieșii români sunt în minoritate, eară cei de alte neamuri în țările mesiate, unde locuiesc românii, cu poporul și de alte neamuri, de abea ici-colea se află un comerciant sau meserieș român.

Reuniuni de consum pe teritoriul departamentului nostru, Români până acum n'au înființat.

Cu artele frumoase adecă cu sculptura și pictura, pe cum și cu meseria de orologier, țărâlar, fărbar, pălărier, turtar, ștrengar și frânar și se ocupă nici un Român.

In vr'o câte-va sate din cercul central al țării, din cercul Ciacovei, a Buziașului și a Șecuișigului țerani români au început a se ocupa cu specularea sau părăitul de vite, merg la țirguri, cumpără ori-ce soi de vite, le vând și în ășt mod fac câștig, o parte mare însă dintre acești speculanți cumpără mai cu seamă vite cornute ca cal, îi duc acasă, îi nutresc și grijesc mai bine și duc apoi la alte țirguri spre vânzare; aceștia fac bune afaceri și fac bun câștig, mulți dintre dînșii fac și avere; speculează unii, dar unii, cu porci și cu oi, vre-o câți-va din Chiabă speculează și cu hoare sau galițe, însă nu se gândesc înainte, pentru-că tot câștigul lor merge în buzniarul birtașilor.

(Va urma).

BURSA.

Bursa de cereale și efecte.

CEREALE:

Cursul pieței din Budapesta. —

— 29 Iunie 1904.

GRĂU.

per 50 kilograme coroaie

din Tisa — — — — — 9.40— 9.30

din Banat — — — — — 9. — — —

din Bacăca — — — — — 9.35— 9.27

ORZ.

— — — — — 6.47—6.45

SĂCĂRA.

— din jurul Pestei — — — — 6.10 — —

PORUMB.

— — — — — 5.24 — —

OVES.

— unguresc — — — — — 6.10 — —

Prețuri de încheiere oficiale.

Grâu de toamnă (Oct.) c. — — —	8.76	8.77
Săcăra de toamnă (Oct.) c. — — —	6.53	6.54
Ovės de toamnă (Oct.) c. — — —	5.98	5.99
Porumb pe Iulie c. — — —	5.11	5.12
„ pe Maiu 1905 c. — — —	5.46	5.42

M O N E T E.

Aur, magh. ori austriac, bătut . . .	11.35	11.43
„ „ „ „ rotund . . .	11.27	11.33
„ „ „ „ piesă de 8 fl.	18.98	19.03
„ „ „ „ piese de 20 franci	18.91	19.03
„ „ „ „ piese de 20 marce	23.44	23.54
„ „ „ „ lire turc. — — —	—	—

Nota de bancă germană (100 ma.)	117.30	117.60
„ „ „ franceză (100 fr.)	95.02	95.32
„ „ „ italiană (100 lir.)	95.02	95.32

Ruble de hârtie piese	2.53	2.54
Notă de bancă românească (100 lei)	94.30	95.08
„ „ „ sârbească (100 den. de argint)	92.25	93.25

L O S U R I.

Val. nom.	Bani	Marfă.
10. — Losuri „Barilika“	19.50	21.50
10. — „ „ „ cu stam. austriacă	21. —	23. —
— „ „ „ bilet de câștig	6. —	8. —
200. — Impr. oraș. Vien. din 1874	510. —	525. —
80. — Los al orașului Buda . . .	165. —	175. —
80. — „ „ „ cu stampilă austriacă . . .	168. —	175. —
4. — Los „Jó sziv“	10. —	11. —
4. — „ „ „ cu stamp. austr.	10. —	11. —
— „ de bancă de credit hipot. maghiar	40. —	44. —
— „ de bancă cu st. aust.	46. —	51. —
10. — Los al crucei roș. magh.	26. —	28. —
10. — „ „ „ cu st. aust.	29. —	31. —
24. — „ „ „ bilet de câștig	9. —	11. —
24. — Los al cruc. roșie ital . . .	44. —	46. —
— „ cu stam. austriacă	47. —	52. —
20. — Los al crucei roșie austr.	54.50	56.50
200. — Los al inst. de cred austr.	465. —	475. —
84. — Los Pálffy	160. —	170. —
96. — Los al imprum. serb. per. 100 fl. 2% inter. 13 Ian. 1902	90. —	95. —
98. — Los al impr. serb. per. cu stampilă austr. 13 Ian. 1902	94.8	—3

MULȚUMITĂ PUBLICĂ.

Cu ocaziunea concertului dat de către corul bisericesc rom. gr.-or. din Hălmațiu sub dirigența domnului învățator Mihail Vidu s'a încasat de tot 204 cor. 90 fil., s'a spesat 80 cor., a rămas venit curat în favorul fondului corului 124 cor. 90 fil. Au suprasolvit următorii domni: M. Onoratul protopop Ioan Groza 2 cor.; Dr. Sombathy deputat dietal 8 cor.; Lazar Corneliu, preot Almaș 2 cor.; Zacharie Neamț, învățator Plescuța 4 cor.; Ioan Baltescu, jurist 1 cor.; Irimie Sirca, preot 2 cor.; Petru Ciungan, maestru Hălmațiu 1 cor. 60 fil.; János János, proprietar Aciuța 2 cor.; Mihail Mercea cand. de notar, Ciuciu 1 cor.; Ūrmösy N. conducător de mine 2 cor.; Ioan Costea, comerciant Hălmațiu 40 fil. și Teodor Baniciu, ad. notar în Bănești 40 filerl.

Primească P. T. D. și pe aceasta cale mulțumită din partea noastră.

Hălmațiu, la 14 Iunie v. 1904.

Ilie Sirca,
casarul corului.

Licitatiune minuendă.

Pe baza hotărârei comitetului și a sinodului parohial extraordinar gr.-or. rom. din Maçedonia ținut în 13 Iunie 1904, să eserie licitatiune minuendă pentru pictarea reedificatei biserici gr.-or. rom. din Macedonia, protopresbiteratul Ciacovei, pe ziua de 20 Iunie 1904 (3 Iulie) la 2 1/2 ore p. m. în biserică din loc.

Prețul de esclamare e 1961 coroane.

Doritorii de a întreprinde acest lucru să se prezenteze la ziua anumită, având a depune vadiul de 10% înainte de începearea licitatiunii.

Comitetul pretinde ca fiecare doritor de a lua în lucrare pictarea bisericii să-și arate desteritatea sa prin producerea unui tablou făcut de mâna sa proprie.

Planul și specificarea de spese și măsuril se poate vedea la oficiul parohial.

Macedonia la 14/27 Iunie 1904.

Oficiul parohial

Ioan Tinea
paroch.
275 1—1

CONCURS.

Prin aceasta se vestește concurs pentru un post de practicant la Institutul de credit și economi, „Sătmăreana“, societate pe acțiil în Seini:

Salariu lunar 60 Coroane.

Practicantul ales va avea să-și ocupe postul în 16 Iulie a. c.

După un an de serviciu de probă prestat spre îndestulare practicantul va fi numit sub-comptabil definitiv.

Reflectanții la acest post — până în 10 Iulie — au să-și prezenteze recursele lor provăzute cu atestatul de absolutor al unei școale comerciale.

Cunoștința perfectă a limbii maghiare e indispensabilă.

Seim (Sinérválja), 7 Iunie 1904.

Direcțiunea.

A v i s.

In prăvălia de modă se află un loc vacant pentru un ucenic din o casă bună românească. cu purtare bună, să poseadă și limba maghiară eventual germană și să aibă cel puțin 2 clase gim. sau civile. Informațiuni mai detaliate la subscrisul.

Câmpeni, (Topánfalva).

Virgil Corcheș,

274

comersant.

INSERȚIUNI ȘI RECLAME.

Stabiliment de Hydrotherapie.

„Wällischhof.“

Stațiune de tren și poștă Brunn — Maria — Euzersdorf, 30 min. departe de Viena.

236

Arangiamet modern

(pe lângă hydrotherapie completă, băi electrice, de aer de soare, massage, electri-sare, gimnastică svedă etc).

Prețuri moderate

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul stabilimentului: Dr. Marius Sturza.

Editor-proprietar: George Niehla
Redactor responsabil: Ioan Russu-Sirianu.

Coasa de oțel „Bur“ este cea mai bună pe lume

Winkler és Grauer, Kőbánya 34,

la care se adresa ori ce corespondență privitoare la coase.
 Coasa de oțel „Bur“ este admirabil!
 500 coroane plătesc celui ce este în stare să ne arate o coasă de oțel „Bur“ veritabilă ca proveniență din altă fabrică.
 1000 coroane plătesc celui ce ne poate arăta dintre 100 coase de oțel „Bur“ două reale.
 Coasa de oțel „Bur“ numai atunci este veritabilă, dacă pe mâner poartă gravată inscripția aceasta: *W. G. Kőbánya*, iar pe astul ei este tipărită marca firmei cum arată figura asta: 190 6—20

Facem atent pe ori cine în interesul său propriu, de a se păzi de marea de imitațiune. Coasa „Bur“ satisface pretențiunii ori-cărui econom în modul cel mai perfect.
 Acest favor are să-l mulțămii coasa de oțel „Bur“ singur ascuțitul său admirabil, nici prea tare, nici prea moale. Mai ales pentru aceea este coasa „Bur“ corespunzătoare, pentru-că are simțea și grumaz tare, ear ascuțitul foarte subțire. Mulți economi strică și cea mai bună coasă, prin faptul că nu știu să o bată. Asta însă pe lângă toată nedăbăcia economului este eschisă la coasa „Bur“, de care-că firma noastră trimite coasa bătută și probată. Pentru fie-care bucată se primește garanță, iar care nu corespunde schimbăm pentru alta însă mărturisim din experiență, că între 1000 coase nu e nici una rea.

Prețurile coasei de oțel „Bur“

60	70	75	80	85	90	95	100	110	120 cm. lungă
1-80	2-10	2-20	2-30	2-40	2-70	2-80	2-90	3-20	3-60 Cor.

La comanda de 5 bucați suportă speșele postale; la comanda de 10 bucați fabrica nu numai că suportă speșele postale, dar dă o coasă în dar, ear la comanda de 20 bucați, fabrica pe lângă suportarea speșelor postale și trimiterea a două coase, trimite și două tablouri frumoase din timpul războiului biro-anglez. Căteva „Bur“ la comanda de oțel „Bur“ 1 coroană. O căte „Amersu“ bucată 80 fl. Apăsă pentru bătarea coasei (nicovală și ciocan) 1 cor. 90 fl. *Noutate!* Dacă năstărită p coasă pînă cu cheie cu tot 30 fl. 10 buc 2 60 cor.

BANI!

Pe lângă modurile de plată de mai jos, prin intervenția biroului nostru se câștigă împrumuturi ipotecare replateabile în anuități, pe posesiuni fonciare, orașe, mai departe credit personal preoților, ofițerilor, funcționarilor de stat și pa-lari, comercianților, industriașilor și pensionaților pe lângă replățire în 5—20 ani giranți ori fără giranți, în cel mai scurt timp și pe lângă cea mai perfectă discre-tion.
 Remunerarea noastră modestă numai după ajungerea scopului, decursiv va fi Documentele necesare cancelaria noastră le câștigă pe propriile ei speșe, speșe vor fi plătite asemenea decursiv.

- A) *Favorurile extra ordinare mai noi a împrumuturilor câștigate prin intervenția noastră:*
1. Informațiunile sunt ieftine.
 2. Detrageri puține.
 3. Depurările să descriu anual din datorie și interesele vin socotite numai sumele reduse și interesele și capitalul se poate depura laolaltă.
 4. După întârziere motivată de plățire, amendă nu se plătește.
 5. La dorință după rate vine încasatorul acasă, ori se pot plăți prin poștal nefrancat.
- B) *Favorurile extraordinare a împrumuturilor noastre cu depurare pe cvarțale:*
1. Sunt foarte ieftine, pentru-că suma plătită la cvarțal se detrage imediat datorie și debitorul totdeauna plătește după starea faptică a datoriei interesele.
 2. Cvotele aduceau un venit de regulă de 8% și dividendă în urma circula-rișe se mai poate urca an de an; asemenea anual se escotentază.
 3. Cvotele pe lângă abdicere prealabilă se rescumpără în suma lor totală.
 4. Un astfel de împrumut se achită cel mult în 2½ ani, după care ori-că-gământ de plată încetă.
- C) *Favorurile extraordinare a împrumuturilor noastre ipotecare:*
Depurare de 15 ani	4-75%	După mărimea sumei împru-mutate.	Depurare de 40 ani	8-15%
„ „ 22 „	4-0%		„ „ 48 „	8-98%
„ „ 30 „	3-75%		„ „ 50 „	8-85%
„ „ 32 „	3-50%		„ „ 60 „	2-85%
„ „ 33 „	3-80%		„ „ 65 „	2-33%
„ „ 35 „	3-25%		„ „ 70 „	2-30%

În plăți se cuprinde nu numai interesele și speșele de ministrare ci și depurațiunea din capital.

Biurou aradan de informațiuni.

Posesori KLONDA și SZATMÁR

ARAD, Strada Salacz Nr. 3.

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitate cea mai bună
 Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din strop, ear sâmburii de struguri, coaja și alte părți necurate îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se garantează pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oală la întrebuițarea de apă nesipoasă ori murdară nu abdicere. Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție 3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi cănepe din lăuntru captușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.
 Arad, Rákóczy-uteza 27. sz.
 Stropitori de vie se primesc spre reparare.

Împrumuturi de bani pe amortisare

mijloace pe lângă condițiile cele mai avantajoase, pe moșii și case în orașe cu 4, 5 și 5% și amortisare de
20, 25, 30 și 50 de ani
 adecă în camătă e socotită atât camătă cât și amortisarea din capital. Principiul meu e îndestulirea M. On. public, care vrea să facă împrumuturi ipotecare.
 Împrumuturile se plătesc în bani gata, scrisorile ipotecare se plătesc cu valoarea lor nominală. Speșe prealabile nu sunt, tacele mi le socotesc ulterior.
 Pentru deslușiri mai detaliate a se adresa la

HERZOG SANDOR

Arad. str. Weitzer-János Nr. 15, ușa 7.

Cel mai preferit, mai bun mijloc de colorare a părului e

MELANOGENE

în culoare neagră și brună.

Cu preparatul acesta escelent și nevinovat, per barbă, mustăți în cinci minute se pot colora în negru ori brunet. Coloarea e constantă și nu se poate osebi de culoarea naturală, nici cu săpun, nici apă caldă, nu se șterge și nu murdărește.

È nesticăcios și modul de folosire foarte simplu.
 Prețul 2 cor. 80 fl. 244

Ori-ce per carunt își recapătă culoarea naturală prin folosirea preparatului

Hair Regenerator alui Földes

Acesta nu e farbă, ci un preparat care redă frumusețea naturală a părului. Astfel perul blond devine iar blond, cel brun-brun, cel negru-negru. Prețul 2 cor.

Pentru a face perul blond.

Preparatul acesta, în câteva minute putem prefăce ori-ce per în culoare stăt de plăcută, aurie, în culoarea căneșii, ori cenușie, ori în vre-o altă culoare blondă, fără a ataca perul. — Prețul sticla mică 1 cor., sticla mare 2 cor. Rugăm a fi cu atenție la marcă.

G. FÖLDES KELEMEN

FARMACIA ȘI LABORATORIUL CHIMIC, ARAD.
 Telefon Nr. 111.